

KAHRAMANMARAŞ GELENEKLİ İĞNE İŞİ MOTİFLERİNİN MODERN YAKLAŞIMLA TEKSTİL YÜZEYLERİNE UYGULANMASI

THE APPLICATION OF TRADITIONAL MARAŞ NEEDLEWORK'S MOTIFS ONTO THE TEXTILE FABRICS THROUGH MODERN DESIGN APPROACHES

Duygu Erkan*

Öz

Bu çalışmada Anadolu iğne işleri arasında önemli bir yere sahip olan ve kullanımı giderek azalan, Kahramanmaraş yöresine ait kumaş süsleme sanatının, dijital ortamda stilize ve modernize edilerek tekstil desen tasarımı ürünlerine dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Tasarım aşamasından önce, orijinal 'Maraş İğne İş'i' nakış ürünleri sanat ve tasarım öğeleri açısından incelenmiş ve Adobe Photoshop CS6 ve Adobe Illustrator CS6 grafik tasarım programları yardımı ile temel geleneksel iğne işi motiflerinden çağdaş tekstil desenleri tasarlanmıştır. Üretim aşamasında ise tasarlanan desenler polyester kumaşlara transfer baskı yöntemi ile uygulanmıştır. Tüm bu araştırma ve uygulamaların sonucu olarak, Maraş İğne İş'i motiflerinden esinlenilerek yeni, özgün tekstil ürünleri tekstil tasarımı ilke ve prensiplerine bağlı kalınarak tasarlanmıştır. Sonuç olarak kumaşlara basılan bu desenlerin giyim ve ev tekstili alanlarında kullanılarak Anadolu kültürüne ait öğelerin bilinirliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tekstil Tasarımı, Desen, İğne İş'i, Kahramanmaraş.

Abstract

The aim of this study is to stylize and modernize Kahramanmaraş region's needlework by graphic and digital design programs and convert into textile design products, which has an important place in Anatolian needleworks and currently forgotten. Before designing patterns the original 'Maraş Needlework' embroidery products were investigated in terms of art and design elements and after research stage modern textile patterns were designed from the basic traditional motifs by graphic design programs. In the production stage, the designed patterns were applied on polyester fabrics via transfer printing method. New and authentic textile and fashion design products inspired by Maraş Needlework motifs were created with principles and elements of textile design as a result of this research. Consequently, it is aimed by printing created patterns on the fabrics using in clothing and home textile areas to provide the awareness of the elements of Anatolian cultures.

Keywords: Textile Design, Pattern, Needlework, Kahramanmaraş.

Başvuru tarihi: 15.08.2017 - Kabul tarihi: 19.12.2017.

*Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Moda Tasarım Bölümü, dsenol@gmail.com.

1. Giriş

Farklı kültürlere sahip Anadolu, sanatın ve zanaatın zengin çeşitliliği ile örülmüştür. Yaşam biçimini, duygu ve düşüncelerini ve sonu gelmeyen özelemlerini biçime dönüştürür Anadolu insanı. Bazen söze bazen deilmek ilmek dokur. Yüceltir yaptığı işi, ötesine taşır. Ruhsal karmaşası ve ilişkilerinin dokusunda var olan duyarlılık bütün ağırlığı ile devreye girer. Kısaca sanat, insan aklının eşya üzerindeki parıltısına dönüşür.

İnsan doğasında var olan etkilenme ve esinlenme farklı kültürleri de bir araya getirir. Böylece sanat ürünlerinin zenginliği ve evrenselliğinin bu farklı kültürlerin birbiri ile etkileşiminin bir sonucu ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Bu sınırsız esinlenme olanağı eşsiz eserlerin ortaya çıkmasını mümkün kılar (Turani 1980:3). Pek çok başarılı tekstil tasarımı ürününün oluşum sürecinde kültürlerarası etkileşim ve esinlenme unsurlarına rastlamaktayız. Çünkü doğru ve çeşitli kaynaklardan esinlenen tasarımcı eserine yön veren tutarlı ve net bir yaklaşım sağlayabilmektedir. Nitekim tekstil tasarımının ilk adımını oluşturan ve nihai ürün başarısını etkileyen tasarımın araştırma basamağı da esinlenme faktörü ile direkt olarak ilişkilidir. Diğer yandan tasarımcılar için sınırsız esin kaynakları mevcut olmakla beraber tekstil sektörünün sürekli değişim içerisinde olan dinamikleri tasarımcıları yeni esin kaynağı arayışlarına yönlendirmektedir. Bu anlamda Anadolu coğrafyası, tarihi ve kültürel çeşitliliği sayesinde tasarımcılar için eşi bulunmaz imkanlar sunmaktadır (Seivewright ve Sorger, 2017:4-24; Seth ve Bhatnagar, 2016:1736-1737; Al-Yamani ve Bukhari, 2011:1-3).

Anadolu kültür mozaığının oluşturduğu zenginlikler arasında kumaş süsleme sanatlarından iğne işleri önemli bir yer tutar. Kahramanmaraş yöresine ait iğne işleri kuşkusuz ayrıcalıklı bir konumda yer alır. 7 bin yıllık tarihi geçmişe sahip Kahramanmaraş Hitit, Roma, Bizans hakimiyetlerine tanıklık etmiş, sonrasında Müslümanlarca fethedilen bölgede uzun süre Memlûklular, Selçuklular, Ermeniler ve Abbasiler hüküm sürmüştür. Bu geniş kültürel etkileşim sonucu yöreye özgü bakırcılık, kuyumculuk, oymacılık, köşkerlik gibi zanaatların ortaya çıkmasına rağmen dünyaca tanınan ve Kahramanmaraş ile anılan nakış sanatı "Sim Sırma (Dival)" olmuştur (Görsel 1) (Akpınarlı vd., 2014:15-94). Ancak bu denli kültürel yoğunluğun yaşandığı bölgede sadece Sim Sırma değil farklı nakış türlerine de rastlanmaktadır. Bunlardan bir tanesi de doğa ve bordür biçiminde mimari motiflerin yer aldığı, koyu zeminler üzerine mavi

veya kırmızı ipliklerin (motife göre inci veya altın/gümüş iplikler) kullanıldığı ve yapılan mülakatlar sonucu günümüzde bölgede işleme yönteminin bilinmemesi sebebiyle unutulmaya yüz tutan 'Maraş İğne İş'i' el sanatıdır (Najarian, 1929:37-40).

Görsel 1. Kahramanmaraş yöresine ait çiçek ve yaprak motifli Sim Sırma (Dival) örneği.

'Maraş İğne İş'i' örneklerine literatür araştırmalarında çok az rastlanmıştır. Motiflerin ev dekorasyonu, geleneksel giysi gibi işlevsel olarak yaygın kullanılmadığından (Görsel 2-4) unutulmaya yüz tuttuğu Kahramanmaraş yöresinde gerçekleştirilen yöre halkı ile mülakatlar ve araştırmalar sonucunda öğrenilmiştir (Akkeçeci ve Topçuoğlu, 2017).

Yapılan bu araştırma, inceleme ve görüşmelerde 'Maraş İğne İşleri'nin günümüze kadar ulaşabilenlerinin ortalama 80-100 yıl öncesine ait olduğu saptanmıştır. Yetişkin'e göre; (2005:2-4) 1922 yılına kadar bölge nüfusunun yaklaşık %30'unu Ermeniler oluşturmaktadır. Bu da gösteriyor ki Maraş İğne İşleri o döneme kadar Müslüman yöre halkı tarafından da kabul görmüş ve uygulanmıştır. Fakat 1922'den günümüze kadar bu iğne işlerinin orijinalleri bozulmadan korunmasına rağmen üretilmemiştir. Çünkü Müslüman halk arasında bu işlemlerde yer alan temel motiflerin Hristiyan inancının simgesi olan haçı temsil ettiği görüşü hâkim olmuştur (Akkeçeci ve Topçuoğlu, 2017).

Görsel 2. Maraş Yöresine ait 'Maraş İğne İşi' Geometrik desenli kırlent fotoğrafı, pamuklu kumaş üzerine işleme, 45x45 cm¹

Görsel 3. Maraş Yöresine ait çiçek desenli 'Maraş İğne İşi' kırlent fotoğrafı, pamuklu kumaş üzerine işleme, 45x45 cm¹

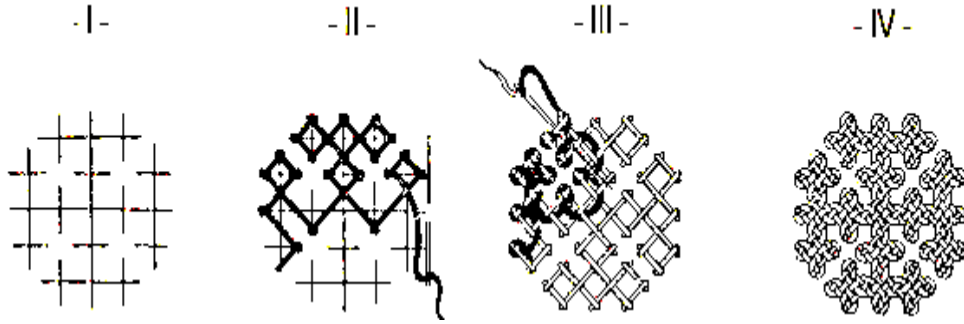
Görsel 4. Maraş Yöresine ait 'Maraş İğne İşi', örtüsü ön yüzü fotoğrafı, 80x80 cm.

Bu çalışmada amaç, Kahramanmaraş yöresinin kültür zenginliğinden yararlanarak 'Maraş İğne İşi' işlemlerine çağdaş bir yaklaşımla yeni ve modern desen tasarımları gerçekleştirmektir. Böylece tasarımcılara yeni ilham kaynakları oluşturulurken geleneksel motif ve kompozisyonların devamlılığının sağlanarak yeni nesillere aktarılmasına katkıda bulunulacağı

öngörülmektedir. Çalışmanın devamında yeni desen tasarımlarının moda sektöründe kullanılabilir ürünlere dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

1. Maraş İğne İşi Özellikleri

'Maraş İğne İşi' olarak anılan bu işlemlerde 4 adımda pamuklu dokuma kumaş üzerinde adeta yeni bir dokuma efekti oluşturulmaktadır (Najarian, 1929:39). Buna göre ilk adımda balıksırtı işlenmekte daha sonra ki adımda bunun üzerine ekleme yapılmaktadır. Gözeme tip iğne işi ile boşluklar alttan ve üstten doldurulmaktadır. Son adımda ise her nakışın içi ve dışı dokunarak işleme tamamlanır (Görsel 5). Motiflerin genellikle geometrik bir yapıya dayandığı görülmektedir (Vorperian, 1994).

Görsel 5. Maraş İğne İşi işleme basamakları.

Görsel 6. Orijinal 'Maraş İğne İşi' örnek bir motif detayı.

İşlemlerde kullanılan koyu mavi ve kırmızı renkler orta çağ etkilerini yansıtırken, motifler haçı andırmakta ve dört elementi simgelemektedir. Kahramanmaraş yöresinin

özelliğinden dolayı yaygın olarak pamuklu dokumalar üzerine işlemler yapılmış olmasına rağmen keten, yün hatta ipekli kumaşlara da rastlanır (Vorperian, 1994).

Maraş İğne İşinin geleneksel motifleri, tasarım ilkeleri açısından incelendiğinde nakış ipliklerinin dolayısıyla desenlerin renk seçimlerinin sarı, kırmızı, siyah yönünde ana renkler doğrultusunda olduğu tespit edilmiştir. Bunun en önemli nedeni dönemin ipliklerinin kök boya yöntemiyle boyanması ve bu nedenle renk çeşitliliğinin kısıtlı olmasının olduğu düşünülebilir. Bunun yanında desen kompozisyonu ve zemin kumaş rengine göre mavi renk, kahverengi, turuncu ve yeşil renklere de rastlanır.

İşlemlerde temel bir nakış motifi, bezayağı dokuma kumaş üzerinde belli bir düzen ölçüsünde tekrarlanarak oluşturulmuştur. Bunun nedeni ise gerek en küçük birimlerde ve gerekse desenin genelinde simetrik bir denge unsurunun gözetildiği anlamına gelmektedir. İncelemelerde kumaş üzerine desenlerin önceden çizildiği ve daha sonra işlendiği görülmüştür.

Biçimsel desen vurgusu, kumaş üzerindeki kompozisyon ve renk ile sağlanmıştır. Dairesel motiflerden oluşan işlemlerde kumaş merkezine yerleştirilen büyük motif etrafında diğer geometrik motifler kullanılarak ve zemin rengi ile motifler arasında kontrast (turuncu-mavi veya kırmızı yeşil) oluşturularak istenen unsurlar vurgulanmıştır. Temel birimlerin aynı olması ve diğer desenlerin bu birimlerden çoğaltılması yoluyla izleyici geleneksel desenlerde ritmik bir denge duygusuna kapılır. Bu ritmik denge aynı zamanda komşu renklerin (kırmızı-turuncu veya mavi-yeşil) yan yana kullanılması sonucu da sağlanmaktadır.

Maraş İğne İşî örnekleri incelendiğinde Müslüman Türk ve Ermeni halkının motiflerinde farklı sembollerin kullanıldığı görülmektedir. Türklerde çoğunlukla bitki ve geometrik motiflere rastlanırken Ermenilerde dini semboller ve yine geometrik desenler ağırlık kazanmaktadır (Görsel 7-11). Ancak desenlerin giysilere uygulamalarında yaprak, çiçek ve su yolu motifleri kullanılmıştır. Kumaş olarak ise kirlent, tutacak, çarşaf vb. ürünlerde kullanılmak üzere pamuklu bezayağı dokuma, giysilerde ise kadife kumaşlar tercih edilmiştir (Topçuoğlu, 2017).

Görsel 7. Ermeni haç taşı (Khachkar)

Görsel 8. Ermeniler tarafından işlenen 'Maraş İğne İşi' Pamuk saten kumaş, 19x35.5 cm

Görsel 9. Ermeni halkına ait 'Maraş İğne İşi' Kadife üzerine pamuk iplik ile işleme

Görsel 10. Ermeni halkına ait Maraş İğne İşi, pamuklu bezayağı dokuma kumaş üzerine işleme, 123.2x50.2 cm.

Görsel 11. Görsel 10'a ait motif detayı

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ilk aşamasında Kahramanmaraş ilinde bulunan orijinal Maraş İğne İşlerine sahip yöre halkına ulaşılmış ve motiflerin fotoğraflanması gerçekleştirilmiştir. (Görsel 2-4). Ayrıca ürünlerin sahipleri ile yüz yüze görüşülmüş, nakışların işleme yöntemleri ve tarihçesi hakkında bilgi alınmış ve ürünlerin hangi alanlarda kullanıldığı saptanmıştır. Mülakatlarda ses kaydı kullanılmış, soru cevap yöntemiyle bilgilere ulaşılmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında ise fotoğraflanan ürünlerin temel motifleri renk, biçim ve doku açısından incelenmiş, son aşama ise desenlerin her biri tekstil tasarım ilkeleri çerçevesinde yeniden çağdaş bir yaklaşımla tasarlanarak, üretilen kumaşların yüzeyine uygulanmıştır. Desenler, Bursa RB Karesi Tekstil A.Ş.'den temin edilen polyester saten kumaşlara transfer baskı yöntemi ile applike edilerek tekstil ürünlerine dönüştürülmüştür.

3. Tasarımlar

Tekstil uygulamalarında kullanılmak üzere temel birim motiflerden oluşturulan kompozisyonlar 'Maraş İğne İşi'nden esinlenilerek gerçekleştirilmiştir. Tekstil tasarımın beş temel ilkesi olan denge, orantı ve görsel hiyerarşi, görsel devamlılık, bütünlük, vurgulama göz önünde bulundurularak tasarlanan bu kompozisyonlar blok, elmas, diagonal, rastgele ve yatay dikey aynalama gibi temel desen tekrar strüktürleri uygulanarak oluşturulmuştur (Erkan, 1998:80-88). Tasarım ve desen raportlama işlemi 160 cm olan kumaş enine uygun şekilde dijital

grafik programları ile gerçekleştirilerek polyester kumaşlar üzerine transfer baskıya hazırlanmıştır.

Tasarım No: 1**CMYK Renk Kartelası:**

	C:2	M:99	Y:40	K:1
	C:58	M:23	Y:44	K:4
	C:0	M:58	Y:76	K:0
	C:80	M:78	Y:45	K:51
	C:2	M:10	Y:36	K:0

Desen Tasarım Özellikleri

Tasarımda zemin füme rengi seçilmiştir. Zemin üzerinde sıcak renkler (koyu pembe ve turuncu) seçilen koyu zemin üzerinde kolayca fark edilebilir. Bu seçilen renkler mükemmel uyumu değil, rastlantısal güzelliği göstermekle birlikte güçlü bir denge ve ahenkten de söz edilebilir.

Kullanılan renkler birbirini tamamlayıcı nitelikte olup ölçülü olarak kontrast renkler (mavi-turuncu) kullanılmıştır.

Tasarımda geleneksel motifler belirli ölçüde saklanarak açık-koyu'nun güçlü yardımıyla biçim olarak öne çıkarılmıştır. Birbirine girmiş kare biçimindeki kalın kontürler içerilerinde motifleri üçlü veya tekli olmak üzere barındırmaktadırlar. Bu geleneksel motiflerin bir doku oluşturduğu da görülmektedir.

Çalışmada tam bir asimetrik yapıya bağlı kalmıştır. Desen strüktürü olarak yatay-dikey aynalama ve tam tekrar kullanılmıştır. Tekrara bağlı kalınarak oluşturulan tasarımda denge unsuru kolayca sezilirken herhangi bir motif veya rengin hâkimiyeti yoktur.

Bu özgün çağdaş tasarımda bilinçli olarak geleneksel kompozisyonlarda kullanılan bilinçli tekrarlardan faydalanılmıştır.

Tasarın No: 2**CMYK Renk Kartelası**

	C:10	M:7	Y:4	K:4
	0	1	3	0
	C:78	M:3	Y:1	K:2
		9	5	
	C:55	M:2	Y:9	K:0
		0		

Desen Tasarım Özellikleri

Desen tekrar tekniği olarak 90° kapaklama metodu kullanılan tasarım 2’de gerek zeminde gerekse motiflerde mavinin monokrom olarak kullanılması geleneksel biçimlerin ön plana çıkmasını sağlamıştır. Desen strüktürü olarak yatay ve dikey yönlü aynalama metodu kullanılarak meydana getirilen simetrik oluşum tasarımda denge sağlamaktadır.

Koyu mavi zemin üzerinde bilinçli tekrarlar ile geleneksel motiflerden iki renkli bir tasarım oluşturulmuştur.

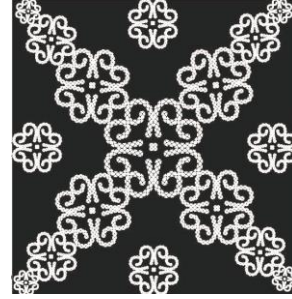
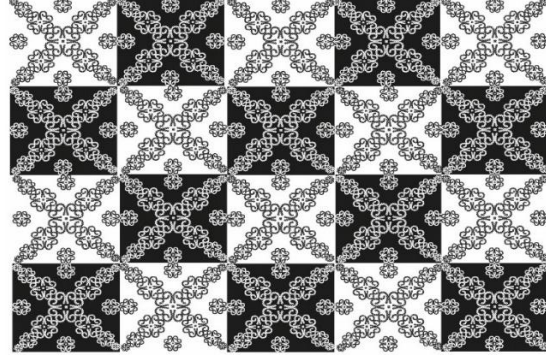
Geleneksel kompozisyon yapısına bağlı kalınarak gerçekleştirilen bu tasarım bünyesinde düzlemsel ve biçimsel ahengi barındırmaktadır.

Tasarım No: 3**CMYK Renk Kartelası**

C:0 M:0 Y:0 K:0

C:75 M:68 Y:67 K:90

Desen Tasarım Özellikleri

Tasarım 3'te dama zemin üzerine yerleştirilen motifler zıtlık ilkesi temel alınarak tasarlanmıştır. Siyah-beyaz renklerin bir arada kullanılması ile geleneksel motiflerden yola çıkılarak oluşturulan modern motifler ön plana çıkmıştır. Motiflerin merkezden köşelere doğru büyükten küçüğe sıralanması (koram) tasarımın bütünsel ahengini gözler önüne serer.

Aynalama ve tam tekrar desen strüktürleri kullanılarak oluşturulan doku, geleneksel kompozisyona bağlı kalındığına işaret ederken dama zemin, çağdaş bir yaklaşımı sergiler.

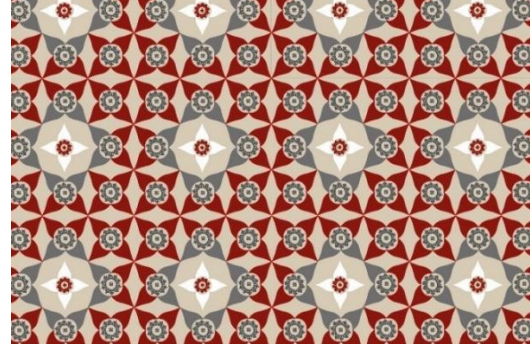
Tasarım No: 4**CMYK Renk Kartelası**

C:0 M:0 Y:0 K:0

C:0 M:0 Y:0 K:70

C:27 M:100 Y:100 K:33

C:2 M:10 Y:36 K:0

Desen Tasarım Özellikleri

Temel motiflerin tam tekrar prensibi ile oluşturulduğu bu tasarımda seçilen bej zemin rengi üzerinde beyaz, gri ve kiremit kırmızısı renkler kullanılmıştır. Biçimsel olarak simetri korunmuş ancak tekdüzelik kiremit rengi ve grinin yan yana kullanılması ve merkezdeki boyut olarak küçülen temel deseni çevreleyen beyaz doku ile giderilmiştir. Dairesel temel motif biçimi yine kavisli ve motifi çevreleyen ikincil motifle sarılarak bütünlük ve ritim duygusu pekiştirilmiştir.

Tasarım gerek seçilen renkler ve gerekse temel geleneksel motiflerin uygulandığı açısından formal dengeyi sağlar.

Tasarım No: 5**CMYK Renk Kartelası**

C:21 M:23 Y:68 K:6

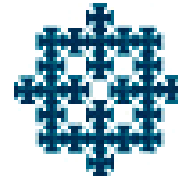

C:65 M:67 Y:20 K:4

C:2 M:1 Y:0 K:22

C:69 M:15 Y:28 K:1

C:68 M:57 Y:87 K:70

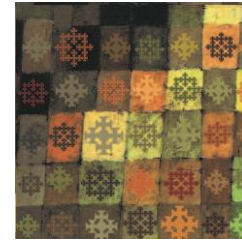
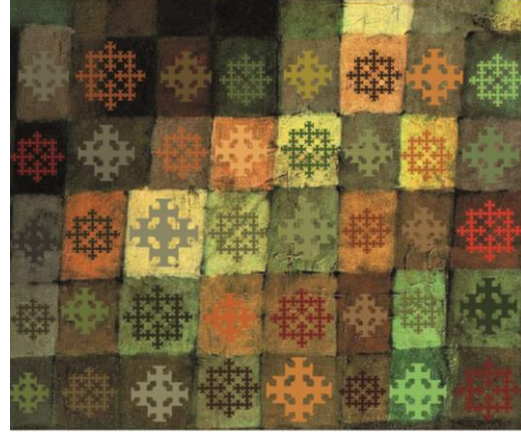
Desen Tasarım Özellikleri

Serbest kompozisyon tekniği ile oluşturulan bu tasarımda temel desenlerin arasına renkli kontürlerin konulması tasarımda doku öğesini kuvvetlendirmiştir. Ana motiflerde koyu zemin üzerinde tersiyer renkler (mavi-yeşil, sarı-turuncu, mavi-mor) seçilmiştir. Mavi-yeşil ve sarı-turuncu renkler koyu zemin üzerinde kontrast bir etki yaratmıştır. Tasarımdaki büyük-küçük ilkesi, izleyiciyi monotonluktan kurtarırken bütünsel bir ahenk hissi oluşturur. Aynı zamanda bu motifler arasında serbestçe dolaşan gri renkli çizgiler geleneksel motifleri belli bir zeminden kurtararak boşluk-derinlik etkisi yaratmaktadır.

Desenin adı: 6**CMYK Renk Kartelası**

	C:8	M:35	Y:74	K:1
	C:50	M:40	Y:66	K:29
	C:28	M:75	Y:99	K:26
	C:41	M:51	Y:89	K:45
	C:60	M:36	Y:89	K:24
	C:31	M:30	Y:99	K:12
	C:51	M:73	Y:83	K:71
	C:15	M:52	Y:91	K:5
	C:31	M:100	Y:100	K:35
	C:75	M:51	Y:90	K:60

Desen Tasarım Özellikleri

Çok renkli bu tasarımı yapısı itibariyle bir stilize ve modernize uygulamasıdır. Aynı zamanda dinamik bir tasarım olan bu çalışmada Ressam Paul Klee'nin "Ancient Sound" adlı eserinden esinlenilmiş ve geleneksel motifler ile bütünleştirilmiştir. Çalışmada varolan biçimler iki temel motifin farklı renk ve boyutlarda döşenmesi ile yeni bir doku oluşumunu sağlamaktadır.

Tasarımı dinamik kılan yani düzlemsellikten uzaklaştırarak hacim kazandıran unsur ise zemin biçimlerinin merkeze yönelen tekrarlar sayesinde izleyicide üç boyutlu etki uyandırmasıdır. Böylece optik bir ilüzyondan söz edilebilir (Dempsey, 2007:230-232). Bu şekilde aynı zamanda Klee'nin renk kombinasyonlarından yararlanılırken seçilen motif renkleri ile zemin arasında bir ahenk sağlanmıştır.

4. Sonuçlar ve Öneriler

Bu araştırmanın birincil amacı, 20. yüzyılın başlarında Maraş yöresinde yaşayan Ermenilerden miras kalan ve daha sonra Maraş İğne İşi olarak tanınan ve zamanla unutulmaya yüz tutan 'Maraş İğne İşi'nin literatürde ve yerel kültürde bilinirliğini artırmaktır. Bununla birlikte Maraş İğne İşleri'nde bulunan motifler ve kompozisyonlar büyük bir titizlikle incelenerek yeni ve farklı kompozisyonlar oluşturularak dijital baskı tekniği ile tekstil kumaş yüzeylerine uygulanabilir kılmaktır. Böylece unutulmaya yüz tutmuş Maraş İğne İşleri'nden hareketle uyarlanan yeni kompozisyonların tekstilin farklı alanlarında kullanılabilirliğini sağlamaktır. Çalışmaya örnek teşkil eden 6 adet tasarımın pazar ve üretilebilirlik açısından değerlendirildiğinde tekstilin pek çok alanında kullanılabilirliğini görebiliriz. En yaygın olarak ev tekstili, üst giyim, kravat ve eşarp olarak kullanımı önerilebilir.

Tasarım çalışmalarının araştırma ve uygulama aşamaları sonucunda genel olarak;

- Geleneksel desenlerin tasarımcıya yeni ilham kaynakları oluşturması,
- Zengin Maraş iğne işlerini genç kuşaklara tanıtmak ve kültürel mirasın devamlılığını sağlamaktır.
- Maraş iğne işlerinde yer alan motiflerden hareketle çağdaş tasarımlar yaparak kullanım zenginliği oluşturmak.
- Bu çağdaş tasarımları yaşamın pek çok alanında; giyim, ev tekstili, aksesuar, dekoratif objeler gibi sayısız alanda kullanılarak kültürel mirasa gönderme yapmak.
- Maraş iğne işlerinde yer alan geleneksel motif ve kompozisyonların orijini korunarak kültürel mirası devamlılığı sağlanmalı, yapılacak çağdaş tasarımların tekstil tasarımlara zenginlik katmakla birlikte, kültürel mirası hatırlatmak

Maraş iğne işlerinde görüldüğü gibi kültürel miraslar modern tasarımcılar için ilham kaynağı olabilmektedir. Bu şekilde bir esinlenme ile oluşturulan tasarım ürünleri ister istemez tarihsel değerleri ve kültürü bir yandan hatırlatıp canlı tutarken diğer yandan da onları gelecek nesillerle tanıştırmak görevini üstlenirler. Kuşkusuz ki bu şekilde çağdaş yaklaşımların gelenekselleşmiş motiflerle kombinasyonu onları geleceğe taşıyacaktır. Maraş İğne İşi motiflerinin incelenmesi sonucunda mevcut motif ve kompozisyonlardan yararlanarak yapılan

çağdaş tasarımların tekstilin pek çok alanında kullanım potansiyelinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Akpınarlı F., Baykasoğlu N., Kurt G., Yılmazoğlu İ., Yıldız E. (2014). *Kahramanmaraş El Sanatları, Kahramanmaraş*: Cilt 1, Kahramanmaraş Belediyesi.
- Al Yamani S., M., ve Bukhari H., A., B. (2011). *Civilized Environment as a Source of Inspiration in Fashion Design*, TATM (Journal of Textile Apparel, Technology and Management), Vol 7, No 1, p. 1-14.
- Dempsey A. (2007). *Modern Çağda Sanat: Üsluplar, Ekoller, Hareketler*, çev. Osman Akınbay, İstanbul: Aksanat Yayınları.
- Erkan, A. (1998). *Hayat Bilgisi Kitaplarında Resimleme ve Metin İlişkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Anasanat Dalı.
- Erkan, D., (2017). Melek Akkeçeci ve Ayşe Topçuoğlu ile Ayşe Topçuoğlu'nun evinde yapılan görüşme, Kahramanmaraş: 10 Nisan.
- Seivewright, S. ve Sorger R. (2017). *Research and Design for Fashion*, Bloomsburry Publishing, United Kingdom, p. 4, 8, 24.
- Seth, M. K. and Bhatnagar P. (2016). "Application of Mughal Jaali Designs of Agra on Textilesa Survey in A Textile Industry", Int. J. Adv. Res. 4(11), p. 1736-1748.
- Turani A. (1980). *Sanat Tarihi Ansiklopedisi*, Cilt 1, İstanbul: Bateş Yayınları.

İnternet Kaynakları

- Najarian, H. B. (1929). "Armenian Needlework Industry". Yüksek Lisans Tezi, College IV, <https://scholarworks.aub.edu.lb/bitstream/handle/10938/2211/t-108.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, Erişim tarihi 25.07.2017.
- _____, (2017). "Kahramanmaraş Valiliği", www.kahramanmaras.gov.tr, Erişim tarihi: 20.07.2017.
- Yetişgin, M. (2005). "Maraş'ta Ermeni Nüfusu: Osmanlı Son Dönemi, Mütareke ve Millî Mücadele Yılları", OTAM (Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi), Sayı, 17, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/19/59.pdf>, Erişim tarihi: 25.07.2017.
- Vorperian, L. (1994). Roger Welsh tarafından gerçekleştirilen söyleşi. http://www.mastersoftraditionalarts.org/artists/344?selected_facets=name_initial_last_exact:V, Erişim tarihi: 25.07.2017.

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1. <http://www.tepav.org.tr/kades/epazar.html> , Erişim tarihi: 20.05.2017.
- Görsel 2. Kahramanmaraş Yöresi, Maraş İğne İşi 2017. Kişisel Arşiv.

Görsel 3. Kahramanmaraş Yöresi, Maraş İğne İşi 2017. Kişisel Arşiv.

Görsel 4. Kahramanmaraş Yöresi, Maraş İğne İşi 2017. Kişisel Arşiv.

Görsel 5. Kahramanmaraş Yöresi, Maraş İğne İşi 2017. Kişisel Arşiv.

Görsel 6. <http://armenianembroidery.tripod.com/>, Erişim tarihi: 24.11.2017.

Görsel 7. Kahramanmaraş Yöresi, Maraş İğne İşi 2017. Kişisel Arşiv.

Görsel 8. <http://www.abrilbooks.com/books/art/khachkar-4910.html> Erişim tarihi: 24.11.2017.

Görsel 9. <https://tr.pinterest.com/pin/400961173049004916/> , Erişim tarihi: 07.02.2017.

Görsel 10. http://risdmuseum.org/art_design/objects/5310_mashru_textile_fragment , Erişim tarihi: 20.05.2017.

Görsel 11. http://risdmuseum.org/art_design/objects/5310_mashru_textile_fragment , Erişim tarihi: 20.05.2017.